

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 3.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.38>

УДК 658.7:614

Н. М. Руцишин,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1198-8582>

Ю. В. Полякова,

д. е. н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, Львівський торговельно-економічний університет; старший науковий співробітник ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І Долишнього НАН України”, м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8073-6186>

І. Б. Франчук,

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту і бізнес-адміністрування, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3166-4921>

**ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
ПОСИЛЕННЯ ЕНДОГЕННОЇ СПРОМОЖНОСТІ ФОРМУВАННЯ
РЕЗИЛЬЄНТНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ**

N. Rushchyshyn,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor Department of Finance,
Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv Trade and Economic
University, Lviv, Ukraine*

Yu. Poliakova,

*Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of International
Economic Relations, Lviv University of Trade and Economics;
Senior Researcher, State Institution "Institute of Regional Research named after
M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine", Lviv, Ukraine*

I. Franchuk,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Management and Business Administration, S. Z. Gzhytsky Lviv National University
of Veterinary Medicine and Biotechnology, Lviv, Ukraine*

PRIORITIES AND TOOLS OF REGIONAL POLICY TO STRENGTHEN THE ENDOGENOUS CAPACITY TO FORM A RESILIENT ECONOMIC SYSTEM OF THE REGION IN THE CONTEXT OF GLOBAL CRISES

Досліджено теоретико-прикладні засади посилення ендогенної спроможності формування резильєнтної економічної системи регіону в умовах глобальних криз та воєнних викликів. Обґрунтовано, що в ситуації зростання невизначеності, дестабілізації економічних зв'язків і масштабних структурних трансформацій економіки України ключового значення набуває здатність регіональних економічних систем мобілізувати внутрішній потенціал розвитку, забезпечувати адаптацію до кризових шоків та формувати передумови для сталого відновлення. Визначено, що ендогенна спроможність регіону до формування резильєнтної економічної системи базується на ефективному використанні внутрішніх ресурсів, розвитку інституційного середовища, інноваційного потенціалу, людського капіталу й підприємницької активності. Ідентифіковано ключові стратегічні пріоритети посилення ендогенної спроможності регіонів України, до яких віднесено диверсифікацію економічної структури та розвиток локальних

виробничих систем, зміцнення інноваційно-технологічного потенціалу, підвищення інституційної спроможності регіонального управління, розвиток людського капіталу, стимулювання підприємницької активності, модернізацію критичної інфраструктури та раціональне використання природно-ресурсного потенціалу. Окреслено основні інструменти реалізації зазначених пріоритетів, спрямовані на формування внутрішніх драйверів економічного розвитку, підвищення адаптивності економічних систем регіонів та зміцнення їхньої стійкості до зовнішніх і внутрішніх кризових впливів.

The article examines the theoretical and applied foundations of strengthening the endogenous capacity for the formation of a resilient regional economic system under conditions of global crises and wartime challenges. It is substantiated that in the context of increasing uncertainty, disruption of economic ties, and large-scale structural transformations of the economy, the ability of regional economic systems to mobilize internal development potential, adapt to crisis shocks, and ensure sustainable recovery becomes critically important. Particular attention is paid to the concept of endogenous regional development, which emphasizes the role of internal resources, institutional capacity, innovation potential, human capital, and entrepreneurial activity in enhancing the resilience of regional economies. The study identifies key strategic priorities for strengthening the endogenous capacity of Ukrainian regions in the context of war and global economic instability. These priorities include diversification of the regional economic structure and the development of local production systems, strengthening innovation and technological potential, improving the institutional capacity of regional governance, developing human capital, stimulating entrepreneurial activity, modernizing critical infrastructure, and ensuring rational use of natural resource potential. The article outlines the main policy instruments and mechanisms aimed at implementing these priorities, particularly the development of regional clusters and local value chains, support for innovation ecosystems, enhancement of strategic planning and regional development institutions, promotion of small and medium-sized enterprises, investment in infrastructure modernization, and implementation of resource-efficient and sustainable economic practices. It is concluded that the comprehensive implementation of the identified strategic priorities will contribute to strengthening

the economic resilience of regions, enhancing their endogenous sources of growth, and increasing the adaptability of regional economic systems to external and internal shocks. Strengthening the internal development capacity of regions creates the foundation for sustainable socio-economic recovery and long-term competitiveness of Ukrainian regions in the context of post-war reconstruction and global economic turbulence. The proposed approaches may serve as a conceptual and methodological basis for improving state and regional economic policy, as well as for developing regional development strategies and recovery programs aimed at ensuring the resilience and sustainable development.

Ключові слова: *ендогенна спроможність, ендогенний потенціал, запаси ресурсів, регіон, економічна система регіону, резильєнтність, стабільність, ендогенний розвиток, соціально-економічна резильєнтність, глобальна криза, глобальний виклик, опірність до шоку, економічна безпека, економічна нестабільність, конкурентні переваги економіки регіонів.*

Keywords: *endogenous capacity, endogenous potential, resource reserves, region, economic system of the region, resilience, stability, endogenous development, socio-economic resilience, global crisis, global challenge, resistance to shock, economic security, economic instability, competitive advantages of regional economies.*

1. Вступ

Постановка проблеми. Дослідження проблематики забезпечення регіонального розвитку, тим паче за рахунок внутрішніх резервів і чинників, розвиваються під час зростання нестабільності глобального економічного середовища, що проявляється у посиленні геополітичних конфліктів, порушенні міжнародних виробничо-логістичних ланцюгів, енергетичних та продовольчих кризах. Питання забезпечення стійкості економічних систем набуває особливої ваги на національному та регіональному рівнях. Концепція резильєнтності економічних систем дедалі частіше розглядається як важливий методологічний підхід до формування стратегій розвитку, спрямованих на підвищення здатності територій протидіяти кризовим впливам, адаптуватися до структурних змін та забезпечувати стабільність

соціально-економічного розвитку.

Для України проблема формування резильєнтних економічних систем регіонів посилилася за повномасштабної війни, яка спричинила масштабні руйнування виробничої, транспортної й енергетичної інфраструктури, втрату частини економічного потенціалу, значні демографічні зміни та порушення господарських зв'язків. Відтак, важливим завданням державної і регіональної політики стає відновлення економічної діяльності та формування нової моделі розвитку, здатної забезпечити стійкість регіональних економічних систем до сучасних і майбутніх кризових викликів. У цьому контексті особливого значення набуває посилення внутрішніх джерел економічного зростання та ефективне використання ендogenous потенціалу територій.

Водночас сучасна практика регіонального розвитку засвідчує необхідність поглиблення наукових досліджень, спрямованих на визначення стратегічних пріоритетів і механізмів посилення ендogenous спроможності регіонів до формування резильєнтної економічної системи. Це передбачає комплексне поєднання структурної диверсифікації економіки, розвиток інноваційного та людського потенціалу, зміцнення інституційного середовища, підтримку підприємницької активності та модернізації інфраструктури. У зв'язку з цим наукове обґрунтування підходів до формування резильєнтної економічної системи регіонів та визначення відповідних стратегічних пріоритетів регіональної політики є важливим завданням сучасних досліджень у сфері регіоналістики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження регіонального розвитку значною мірою зосереджуються на пошуку нових підходів до підвищення стійкості соціально-економічних систем регіонів в умовах зростання глобальних ризиків, кризових явищ і безпекових викликів. У науковій літературі обґрунтовується необхідність переходу до моделей розвитку, що базуються на активізації ендogenous чинників зростання, зокрема інноваційного потенціалу, людського капіталу та інституційної спроможності територій. Підкреслюється високий рівень значимості

інноваційно-інклюзивного розвитку соціальної сфери регіону, який формується на основі цифровізації, смарт-спеціалізації та посилення взаємодії між ключовими суб'єктами регіональної економіки [1]. Водночас важливим елементом підвищення стійкості регіональних систем є зміцнення конкурентоспроможності регіональних ринків праці, що сприяє підвищенню адаптивності економіки до кризових і безпекових викликів, формує передумови для сталого економічного відновлення [2,с.242–248].

Окремий пласт наукових досліджень присвячений інституційним та структурним аспектам формування ефективної регіональної політики. У цьому контексті наголошується на важливості забезпечення структурних трансформацій регіональної економіки, які мають супроводжуватися відповідним інституційним середовищем і механізмами державної підтримки [4,с.92–97]. Науковці підкреслюють, що комплексний і збалансований розвиток регіонів потребує узгодженого застосування інструментів державної політики, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності, модернізацію виробничої бази та ефективне використання наявного економічного потенціалу територій [5,с.82–85]. Важливу роль у цьому процесі відіграє формування регіональних інноваційних систем та інституційних умов, що стимулюють розвиток підприємництва, технологічних змін і міжсекторальної взаємодії [7,с.26–31].

Позаяк, особливої актуальності проблематика підвищення ендогенної спроможності регіонів набуває в умовах воєнних та глобальних криз, що супроводжуються значними соціально-економічними трансформаціями. Низка науковців зазначають, що сучасні виклики зумовлюють необхідність перегляду підходів до стратегування регіонального розвитку, посилення ролі публічних інвестицій та вдосконалення інструментів управління регіональними економічними процесами [3,с.4–18;8,с.387–399]. Водночас акцентується увага на важливості ефективного управління ендогенним потенціалом розвитку регіонів, зокрема через інтеграцію до європейського інституційного простору, розвиток транскордонного співробітництва та

покращення інвестиційного середовища [6,с.3–8;10,с.46–51;11,с.374–390]. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень щодо визначення пріоритетів і інструментарію регіональної політики, спрямованої на зміцнення резильєнтності економічних систем регіонів в умовах глобальних криз.

Формулювання завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування пріоритетів та визначення інструментів регіональної політики посилення ендогенної спроможності формування резильєнтної економічної системи регіону в умовах глобальних криз, зокрема повномасштабної війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для України завдання забезпечення стійкості регіональних економічних систем має виражений характер у зв'язку з наслідками повномасштабної війни, що спричинила значні структурні деформації економіки, втрати виробничого та людського потенціалу, руйнування інфраструктури та трансформацію господарських зв'язків [3,с.4–18].

2. Визначення пріоритетів та інструментів забезпечення ендогенної спроможності формування резильєнтної економічної системи регіону.

Відтак, визначення стратегічних пріоритетів, завдань та засобів формування здатності регіональних економічних систем і протидіяти кризовим впливам, і адаптуватися до нових викликів, забезпечувати умови для відновлення та довгострокового розвитку стає першим кроком на шляху до вирішення відповідних завдань. Авторське бачення визначення пріоритетів та інструментарію посилення ендогенної спроможності регіонів, спрямованих на формування резильєнтної економічної системи, здатної ефективно функціонувати в умовах глобальних кризових потрясінь та післявоєнної трансформації економіки наведено на рис. 1.

Рис. 1. Пріоритети та інструментарій забезпечення ендogenous спроможності формування резильєнтної економічної системи регіону в умовах глобальних криз, зокрема повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

Вкажімо на те, що посилення ендогенної спроможності регіонів до формування резильєнтної економічної системи набуває особливої актуальності в умовах воєнної агресії, масштабних структурних втрат економіки та зростання глобальної турбулентності. У такому середовищі ключовим завданням державної та регіональної політики стає активізація внутрішніх ресурсів розвитку територій, формування здатності економічних систем регіонів адаптуватися до шоків, швидко відновлюватися після кризових потрясінь та забезпечувати довгострокову економічну стійкість. У цьому контексті необхідна реалізація комплексу стратегічних пріоритетів, спрямованих на зміцнення ендогенних чинників розвитку, диверсифікацію економічної структури, посилення інституційної спроможності регіонального управління та активізацію внутрішнього економічного потенціалу територій [8,с.387–399].

3. Обґрунтування державної регіональної політики.

Згідно авторської позиції, першим стратегічним пріоритетом потрібно визначити диверсифікацію економічної структури регіонів та формування стійких локальних виробничих систем. Під час повномасштабної війни значна частина регіональних економік зазнала суттєвих втрат унаслідок руйнування підприємств, порушення виробничих ланцюгів і логістичних маршрутів, що посилило вразливість економічних систем, орієнтованих на вузьку спеціалізацію. Надмірна залежність економіки областей від окремих галузей або підприємств істотно підвищує ризики економічної дестабілізації у разі виникнення кризових явищ. У зв'язку з цим стратегічним завданням стає формування більш диверсифікованої економічної структури, здатної забезпечувати гнучку адаптацію до змін зовнішнього середовища та підтримувати стабільність економічної активності.

Диверсифікація регіональної економіки передбачає розвиток нових секторів господарської діяльності, стимулювання міжгалузевої кооперації та розширення спектру економічних функцій територій. Важливим напрямом реалізації цього пріоритету є підтримка розвитку регіональних виробничих

кластерів, створення та функціонування яких сприяє концентрації підприємств суміжних галузей, підвищенню ефективності виробничої взаємодії та поширенню інновацій. Кластерні моделі організації виробництва створюють передумови для формування локальних ланцюгів створення доданої вартості. Такі трансформації знижують залежність економіки від зовнішніх постачальників та забезпечують більшу стабільність функціонування виробничих систем. До інструментів реалізації цього напрямку відносимо стимулювання кооперації підприємств, підтримку створення індустріальних парків, розвиток виробничих платформ для малого і середнього бізнесу, сприяння локалізації виробництв у стратегічно важливих секторах економіки.

Другим стратегічним пріоритетом, згідно авторського бачення, є розвиток інноваційного та технологічного потенціалу регіонів як ключового чинника довгострокової економічної резильєнтності. За сучасного середовища саме здатність економіки до генерації та впровадження інновацій визначає рівень її адаптивності до кризових викликів і можливості структурної модернізації. Для регіонів України формування інноваційного потенціалу набуває особливого значення з огляду на необхідність технологічного оновлення виробничої бази, підвищення продуктивності праці та переходу до виробництв із вищою доданою вартістю.

Вкажімо на те, що розвиток інноваційної складової регіональної економіки передбачає формування ефективних механізмів взаємодії між науково-дослідними установами, закладами вищої освіти та бізнес-сектором. Таке партнерство створює сприятливе середовище для трансферу технологій, комерціалізації результатів наукових досліджень та впровадження сучасних технологічних рішень у виробництво. Значну роль у цьому процесі виконує формування регіональних інноваційних екосистем, до складу яких входять технологічні парки, інноваційні хаби, центри підтримки стартапів та інституції розвитку підприємництва. Важливими інструментами реалізації цього пріоритету є стимулювання інвестицій у дослідження та розробки,

підтримка цифрової трансформації підприємств, розвиток технологічних платформ співпраці між бізнесом і науковими установами, включно зі залученням міжнародних програм науково-технологічного співробітництва.

Третім стратегічним пріоритетом визначимо зміцнення інституційної спроможності регіонального управління та вдосконалення механізмів реалізації регіональної економічної політики. Ефективність використання ендogenous потенціалу значною мірою залежить від якості інституційного середовища, здатності органів влади формувати стратегічні пріоритети розвитку, координувати діяльність різних суб'єктів економічної системи та забезпечувати реалізацію комплексних програм регіонального розвитку. Під час повномасштабної війни роль інституційного чинника суттєво зростає, оскільки саме інституції забезпечують узгодженість економічних рішень, мобілізацію ресурсів та формування довгострокових стратегій розвитку.

Посилення інституційної спроможності передбачає вдосконалення системи стратегічного планування на регіональному рівні, підвищення якості аналітичного забезпечення управлінських рішень та розвиток механізмів координації на різних рівнях державного управління. Критично необхідним є розвиток інституцій підтримки регіонального розвитку, зокрема агенцій регіонального розвитку, які виконують функції стратегічного планування, залучення інвестицій та реалізації проєктів територіального розвитку. До інструментів зміцнення інституційної спроможності регіональних органів влади віднесемо запровадження сучасних методів стратегічного менеджменту, розвиток системи моніторингу соціально-економічного розвитку територій, удосконалення механізмів державно-приватного партнерства та розширення практик міжмуніципальної співпраці.

Ще одним актуальним стратегічним пріоритетом стає розвиток людського капіталу та збереження трудового потенціалу регіонів. Війна спричинила суттєві демографічні втрати, масштабну внутрішню та зовнішню міграцію населення. Все це призвело до значного скорочення трудових ресурсів і посилення структурних дисбалансів на регіональних ринках праці.

Відтак, відновлення та розвиток людського капіталу стає одним з ключових факторів забезпечення економічної стійкості територій.

Наголосимо, що формування сучасного людського потенціалу передбачає розвиток системи професійної освіти та перепідготовки кадрів, орієнтованої на потреби модернізації економіки. Особливої вагомості набуває підвищення кваліфікації працівників у сферах високотехнологічного виробництва, цифрової економіки та інноваційного підприємництва. При тому, інструментами реалізації цього пріоритету вважаємо створення програм професійної адаптації внутрішньо переміщених осіб, підтримку розвитку підприємницьких навичок населення, стимулювання повернення трудових мігрантів та формування сприятливих умов для самореалізації молоді у регіонах. Додатковим напрямом може розглядатися інтеграція освітніх установ у регіональні інноваційні екосистеми, що необхідно для посилення зв'язків між підготовкою кадрів та потребами економіки.

До системи стратегічних пріоритетів регіональної політики посилення ендогенної спроможності формування резильєнтної економічної системи регіонів України в умовах глобальних криз, зокрема повномасштабної війни, включаємо й розвиток локальної підприємницької екосистеми як основи ендогенного економічного зростання. Підприємництво відіграє важливу роль у формуванні економічної гнучкості регіональних систем, оскільки саме малий і середній бізнес здатний швидко адаптуватися до змін ринкового середовища, створювати нові робочі місця та генерувати інноваційні бізнес-моделі. За повномасштабної війни підприємницька активність набуває особливого значення як інструмент економічного відновлення територій, диверсифікації економічної структури та залучення внутрішніх інвестицій.

Наголосимо, що розвиток підприємницької екосистеми передбачає формування сприятливого регуляторного середовища, розширення доступу суб'єктів господарювання до фінансових ресурсів та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу. Вважаємо, що до важливих інструментів реалізації цього напряму належать програми фінансової підтримки малого і

середнього бізнесу, створення бізнес-інкубаторів та акселераційних програм, розвиток мережі консультаційних центрів для підприємців, включно зі стимулюванням підприємницької активності у нових секторах економіки. Значну роль тут також відіграє розвиток партнерських мереж між підприємствами, що сприяє обміну досвідом, поширенню інновацій та підвищенню конкурентоспроможності локального бізнесу.

У якості шостого стратегічного пріоритету визначимо модернізацію та розвиток критичної і економічної інфраструктури регіонів. Інфраструктурна складова слугує одним з ключових елементів економічної резильєнтності, забезпечуючи безперервність виробничих процесів, ефективність логістичних зв'язків та стабільність функціонування економічної системи. За чотири роки війни в Україні значна частина інфраструктурних об'єктів зазнала руйнувань або функціонує з обмеженнями і це створює додаткові ризики для економічної діяльності.

Натомість, модернізація інфраструктури передбачає відновлення та розвиток транспортних, логістичних, енергетичних і цифрових мереж з урахуванням принципів стійкості до кризових загроз. Особливого значення набуває розвиток децентралізованих енергетичних систем, впровадження альтернативних джерел енергії та створення резервних інфраструктурних потужностей, здатних забезпечувати безперервність економічної діяльності у кризових ситуаціях. До засобів реалізації цього пріоритету включимо інвестиції у модернізацію транспортної інфраструктури, розвиток логістичних хабів, цифровізація управління інфраструктурними системами та залучення приватних інвестицій через механізми державно-приватного партнерства.

До стратегічних пріоритетів державної політики в аналізованій сфері доцільно відносити й раціональне використання природно-ресурсного потенціалу регіонів та впровадження принципів сталого розвитку. Природні ресурси є важливим ендегенним фактором економічного розвитку територій. Проте їх ефективне використання потребує поєднання економічних,

екологічних і соціальних підходів. У сучасних умовах необхідним є перехід до ресурсоефективних моделей господарювання, забезпечення зниження екологічного навантаження та підвищення ефективності використання природного капіталу.

Реалізація цього пріоритету передбачає впровадження технологій циркулярної економіки, розвиток екологічно орієнтованих виробництв та стимулювання використання відновлюваних джерел енергії. Інструментами у цьому світлі варто розглядати підтримку ресурсозберігаючих технологій, розвиток системи переробки відходів, стимулювання екологічної модернізації підприємств та впровадження сучасних механізмів управління природними ресурсами на регіональному рівні. Політика в цьому напрямі дозволяє підвищити ефективність використання природного потенціалу, а також створити нові можливості для економічного зростання, розвитку інноваційних секторів та формування екологічно збалансованої моделі регіонального розвитку.

Вважаємо, що комплексна реалізація окреслених стратегічних пріоритетів створює передумови для посилення ендогенної спроможності регіонів України до формування резильєнтної економічної системи, здатної ефективно реагувати на виклики воєнного та посткризового періодів. Більше того, поєднання структурної диверсифікації економіки, розвиток інноваційного потенціалу, зміцнення інституційного середовища, інвестування у людський капітал, підтримка підприємництва, модернізація інфраструктури та раціональне використання природних ресурсів забезпечують формування внутрішніх драйверів економічної стійкості та створюють основу для довгострокового розвитку регіонів України в умовах нинішньої глобальної нестабільності.

4. Висновки та узагальнення. Формування резильєнтної економічної системи регіонів України в умовах війни та глобальної нестабільності безпосередньо пов'язане з посиленням їхньої ендогенної спроможності до розвитку. У сучасних умовах саме внутрішні ресурси, інституційні

можливості та здатність регіональних економічних систем до самовідновлення стають ключовими чинниками забезпечення економічної стійкості. Тому стратегія регіонального розвитку повинна орієнтуватися не лише на залучення зовнішніх ресурсів, а насамперед на активізацію внутрішніх драйверів економічного зростання, структурну модернізацію економіки та формування адаптивних механізмів реагування на кризові виклики.

Відтак, стратегічними пріоритетами сучасної регіональної політики посилення ендогенної спроможності регіонів України потрібно визначити диверсифікацію економічної структури, розвиток інноваційно-технологічного потенціалу, зміцнення інституційної спроможності регіонального управління, формування сприятливого середовища для розвитку підприємництва. Реалізація цих пріоритетів сприяє підвищенню гнучкості економічних систем, розширенню внутрішніх джерел економічного розвитку та зниженню вразливості регіональних економік до зовнішніх шоків. Особливе значення має розвиток локальних виробничих систем, стимулювання інноваційної діяльності та налагодження ефективної взаємодії між бізнесом, науковими установами й органами влади.

У світлі зазначеного умовами формування економічної резильєнтності регіонів України потрібно розглядати розвиток людського капіталу, підтримку підприємницької активності та модернізацію критичної інфраструктури. У контексті воєнних викликів ці напрями стають невід'ємними, оскільки забезпечують збереження трудового потенціалу, підтримку економічної активності територій та відновлення функціонування ключових економічних систем. Водночас раціональне використання природно-ресурсного потенціалу та впровадження принципів сталого розвитку створюють додаткові можливості для формування нових секторів економіки та підвищення ефективності використання ресурсів.

Саме тому комплексна реалізація визначених стратегічних пріоритетів та відповідних інструментів державної і регіональної політики сприятиме

зміцненню ендогенної основи економічного розвитку територій та підвищенню їх здатності протидіяти кризовим загрозам. Посилення внутрішнього потенціалу регіонів, розвиток інноваційних та підприємницьких екосистем, удосконалення інституційного середовища і модернізація інфраструктури формують основу для довгострокової економічної стійкості та відновлення регіональної економіки України у післявоєнний період.

Перспективи подальших досліджень в цій сфері стосуються моделювання зв'язків між рішенням в системі державної регіональної політики та їх наслідками для резилієнтності регіональної соціально-економічної системи.

Література

1. Васильців Т. Г., Мульська О. П., Бараняк І. Є. Методико-концептуальні засади інноваційно-інклюзивного розвитку соціальної сфери регіону: виклики цифровізації і смарт-спеціалізації. *Академічні візії*. 2025. URL : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2333>.

2. Васильців Т. Г., Левицька О. О., Гресь Б. А. Зміцнення конкурентоспроможності регіональних ринків праці в Україні як механізм протистояння безпековим викликам. *Бізнес Інформ*. 2024. Вип. 3. С. 242-248.

3. Динник І. Стратегування регіонального розвитку за воєнного стану. *Scientia fructuosa*. 2023. № 150 (4). С. 4–18.

4. Дудкін П., Дудкіна О. Структурні трансформації розвитку регіональної економіки та їх інституційне забезпечення. *Галицький економічний вісник*. 2010. № 4 (29). С. 92-97.

5. Ємельянов В. М. Концептуальні засади державної політики комплексного і збалансованого розвитку регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 5. С. 82-85.

6. Засадко В. В., Матвеев Є. Е. Західний регіон України в умовах воєнного стану: управління ендогенним потенціалом розвитку в контексті

адаптації до інституційних стандартів ЄС. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2022. Вип. 2 (154). С. 3-8.

7. Зварич І. Т., Зварич О. І. Інституційні засади економічного розвитку регіонів України у світлі формування інноваційних систем. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 16. С. 26–31.

8. Івашко О. А. Інструментарій імітаційного моделювання у дослідженні впливу публічних інвестицій на регіональний розвиток. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. (43), 387-399.

9. Іщук С. О. Економіка регіонів України в умовах повномасштабної війни: новітні тенденції. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 3. С. 24-33.

10. Кіш Є. Європейські принципи та функції євро-регіонального та транскордонного співробітництва. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. 2019. № 1 (47). С. 46-51.

11. Куцик П., Бойко Р., Васильців Т., Корягін М., Процикевич А., Артеменко А. Стан інвестиційного середовища регіону та напрями регіональної політики його покращення. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2025. № 2 (61). С. 374-390.

12. Пронь Л. М. Інституційно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 6. С. 192-197.

13. Третяк Ю. Реформування системи публічного інвестування в контексті державної регіональної політики. 2023. URL : <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42477.pdf>.

References

1. Vasylytsiv, T. H., Mulska, O. P. and Baraniak, I. Ye. (2025), “Methodological and conceptual principles of innovative and inclusive development of the regional social sphere: challenges of digitalization and smart specialization”, *Akademichni viziyyi*, available at:

vision.org/index.php/av/article/view/2333 (Accessed 05 March 2026).

2. Vasylytsiv, T. G., Levytska, O. O. and Hres, B. A. (2024), "Strengthening the competitiveness of regional labor markets in Ukraine as a mechanism for confronting security challenges", *Biznes Inform*, Vol. 3, pp. 242-248.

3. Dynnyk, I. (2023), "Strategizing regional development under martial law", *Scientia fructuosa*, Vol. 150 (4), pp. 4–18.

4. Dudkin, P. and Dudkina, O. (2010), "Structural transformations of regional economic development and their institutional support", *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, Vol. 4 (29), pp. 92-97.

5. Yemeljanov, V. M. (2015), "Conceptual foundations of the state policy of comprehensive and balanced regional development", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, Vol. 5, pp. 82-85.

6. Zasadko, V. V. and Matveiev, Ye. E. (2022), "The Western region of Ukraine under martial law: management of endogenous development potential in the context of adaptation to EU institutional standards", *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, Vol. 2 (154), pp. 3-8.

7. Zvarych, I. T. and Zvarych, O. I. (2021), "Institutional foundations of economic development of Ukrainian regions in the context of innovation systems formation", *Pidprijemnytstvo ta innovatsiyi*, Vol. 16, pp. 26–31.

8. Ivashko, O. A. (2024), "Simulation modeling tools in the study of the impact of public investment on regional development", *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, Vol. 43, pp. 387-399.

9. Ishchuk, S. O. (2023), "The economy of Ukrainian regions in the conditions of a full-scale war: latest trends", *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, Vol. 3, pp. 24-33.

10. Kish, Ye. (2019), "European principles and functions of euroregional and cross-border cooperation", *Naukovi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho*, Vol. 1 (47), pp. 46-51.

11. Kutsyk, P., Boiko, R., Vasylytsiv, T., Koriahin, M., Protsykevych, A. and Artemenko, A. (2025), "The state of the regional investment environment and

directions of regional policy for its improvement”, Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. Vol. 2 (61). pp. 374-390.

12. Pron, L. M. (2022), ”Institutional and legal foundations of public administration of regional investment development”, Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava, Vol. 6, pp. 192-197.

13. Tretiak, Yu. (2023), ”Reforming the public investment system in the context of state regional policy”, available at: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42477.pdf> (Accessed 05 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.03.26

Прорецензовано / Revised: 18.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26